

КИТАЙСЬКІ ПРИТЧІ

ХАРКІВ
«ФОЛІО»
2024

ЯК ПОДИВИТИСЯ

Дуже багатий був повелитель Вей. І була в нього карета, прикрашена золотими драконами. Вельми дорожив він нею, тож усі знали про суворий наказ повелителя: хто наважиться сісти в цю карету, той позбудеться голови.

Був у Вея улюблений чиновник Ні Цзи-ся. Вей завжди ставив його за приклад своїм придворним.

Одного разу мати Ні Цзи-ся важко захворіла. Була ніч, і Ні Цзи-ся вибіг на вулицю, скочив у карету повелителя, стьобнув коней і помчав до лікаря.

Уранці він прийшов у палац, став перед повелителем на коліна й пояснив, чому він порушив його наказ.

Тоді Вей сказав придворним:

— Ні Цзи-ся показав нам зразок синівської любові! Він готовий був пожер-

твувати власним життям заради здоров'я матері. За це я дарую йому золоту вазу!

Другого дня Вей прогулювався своїм садом у супроводі Ні Цзи-ся. Той зірвав з дерева персик, надкусив його й сказав:

— Який солодкий і соковитий персик, я такого ніколи не їв. Спробуйте, мій пане.

І він з повагою простягнув своєму повелителю половину персика.

Вей звернувся до придворних:

— Беріть приклад із Ні Цзи-ся. Він завжди пам'ятає про свого повелителя!

Проте невдовзі у Вея з'явився новий улюбленець, і він навіть бачити не хотів Ні Цзи-ся.

Хтось запитав повелителя, чим завинив Ні Цзи-ся?

Вей сердито відповів:

— А хіба Ні Цзи-ся не порушив мій наказ? Як він посмів сісти в мою каре-

ту? А ще він посмів запропонувати мені надкушений персик! Хіба всього цього не достатньо, щоб відрубати злочинцеві голову?!

Ось так сильні світу цього за ті самі вчинки можуть вас возвеличити, а можуть і голови позбавити!

ЩО ВАЖЛИВІШЕ

Одного разу човняр перевозив через річку старого поважного чоловіка. Той необачно перехилився за борт, упав у воду й почав тонути. Човняр схопив його за одяг і затягнув у човен.

— Дякую тобі, — сказав старий. — Якби ти не допоміг мені, я б потонув.

— Так, це правда, — сказав гордо човняр. — А куди ви їдете?

— Я прямую до правителя Ляна, — відповів старий.

— Дозвольте дізнатися, навіщо ви до нього їдете?

— Він просить мене бути його радником.

— Як же несправедливо влаштований світ! — вигукнув човняр. — Ви не вмієте плавати, а я плаваю як риба. Чому ж правитель Лян обрав своїм радником вас, а не мене?

— Ти — човняр, тому вважаєш, що найголовніше — вміти плавати. Селянин певен, що головне — вміти вирощувати рис. Мисливець вважає, що найбільше потрібний той, хто вивчив звички звіра. Воїн вважає, що найважливіше вміння — влучно стріляти. Проте всі вони помиляються. Треба, щоб одні люди вміли добре плавати, ще одні — добре вирощувати урожай. Треба, щоб одні люди знали звички звірів, а ще одні вміли без промаху стріляти з лука. Тільки тоді держава буде могутньою й багатою. Ти не досягнув цієї істини, тому будеш до кінця днів своїх човнярем. Я ж, старий чоловік, що не вміє плавати, допомагатиму повелителю Ляну керувати державою.

ЛЮДИНА СИЛЬНІША ЗА ГОРУ

Є в Китаї гора Тай-хан. Вона заввишки понад три з половиною тисячі метрів. Тому, хто захоче обійти її, доведеться відміряти близько п'ятдесяти кілометрів.

Жив біля підніжжя гори старий селянин Юй Гун. Поряд із його хатиною тулилося багато інших хатин. І всі жителі села постійно скаржилися:

— Подумайте, щоб потрапити на своє поле, нам треба обійти половину цієї гори! Щоб побачитися з друзями з ближнього села, ми мусимо дертися вгору! Бідні ми, нещасні! І діти наші будуть бідними й нещасними. І онуки наші будуть бідними й нещасними!

Коли старому Юй Гуну виповнилося дев'яносто років, він зібрав свою сім'ю й сказав:

— Ця гора заважає нам жити. Перенесімо її. Розчистимо собі дорогу до полів і до людей з інших селищ.

І вся сім'я Юй Гуна взялася до роботи. Багато місяців працювали вони не покладаючи рук. Лопатами, кирками, сапами — хто чим міг — вони розривали гору, а землю й камені перетягували на берег затоки.

Минув рік, а гора, як і раніше, була високою й величезною.

Тоді сусід Юй Гуна засміявся й сказав:

— Юй Гуне, тобі вже дев'яносто років, помирати час, а ти задумав перенести таку гору! Та для тебе й травинку висмикнути — робота!

Юй Гун важко зітхнув, вітер з обличчя піт і відповів:

— Твоя правда, сусіде. Тепер для мене й травинку висмикнути — робота. Та все-таки я сильніший за цю гору.

— Це чому ж? — здивувався сусід.

— Бо гора Тайхан давно вже перестала рости. Вона висока, вона величезна, однак вона не може породити нових вершин. Ось чому, якщо діти мої, якщо онуки мої — якщо всі мої нащадки перенесуть бодай по одному кошику землі за день, то настане така мить, коли гора Тайхан опиниться на березі затоки. І тоді люди скажуть спасибі і мені, і моїм дітям, і онукам моїм. Ось чому я працюю навіть тепер, коли мені три чисниці до смерті. А тепер — відійди й не заважай нам працювати.

ЗМІСТ

Чи треба вміти вбивати драконів?	5
Як подивитися	8
Що важливіше	11
Людина сильніша за гору.	13
Допомагати треба живим.	17
Дружити треба із сусідом	19
Чому живуть злобні тварини	21
Доля гончаря.	23
Кого оминає удача.	30
Чому померла чайка	32
Не мовчи про недоліки	35
Диво	37
Відповідь мудреця	39
Засліплений золотом	41
Хто винен?	43
Добро без розуму	45
Заповіт	48
Яких драконів любив чиновник Гун	50
Хвалькуватий правитель	52
Кого більше цінують	56
І свічка дає світло	57
Як учений купував черевики	59

Крила й пух.	64
Благання про дощ	66
Порадливий правитель.	69
Хто любить більше	72
Хлопчик і змія.	74
Не малою змії ніг	77
Перестарався.	79
Хто говорить правду	81
Не женися за красою	85
Мізерна причина великого лиха.	87
Питання без відповіді	90
Умій слухати	92
Кого важче намалювати.	96
Загинули обоє	97
Спочатку зміни голос	99
Летяга й заєць.	101
Це інша річ	104
Візир та осел.	106
Хвороба очей.	111
Навіщо людині пам'ять	112
Якість, а не кількість	113
Вчений і селянин	116
Корова з відтятим язиком	119
Хитра жінка	123